

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Nagy-uj-utca Jóna-ház, 1704. sz. alatt.

Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt.

HIRDETÉSI DÍJ:

Or-hasábos peltisor egyszeri boltigazsáért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyilatkozó hasábos peltisor 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.

Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.

Debreczen, augusztus 25.

A debreczeni iparműkiállítás, vagy nevezzeink inkább helyesebb nevén: munkakiállítás mindegyre szélesebb körökben kelti föl az érdeklődést s bár sokkal szerényebb arányok közt mozog, mintsem hogy a magyar iparnak teljes képét nyújtaná, azért még sem marad az eredménytelen s mindenki merithet abból hasznos tanulságot.

A kiállításokra nézve egyáltalán osztozunk a magyar ipar egyik buzgó előharcosának Ráth Károly urnak véleményében, ki nemrég következő sorokban fejezte ki nézetét:

„Ne rontsuk a kedvét azon testületnek vagy egyes buzgó iparbarátoknak, a kik többé-kevésbé helyi jellegű iparkiallítások rendezésére vállalkoznak. Sehol a világon nem beszélnek annyit, mint nálunk, a hazai ipar felkarolásáról, és sehol a világon nem pártolják oly kevéssé a hazai munkát, mihelyt venni megrendelni kell. Akkor olcsóbb, szolidabb és szebb a külföldi, még ha kézzelfoghatóan selejtesebb s egyszersmind drágább is. Miért akadályoznánk meg tehát csak egyetlenegy oly alkalmat is, a hol a közönség megismerkedhetik saját városának vagy saját vidékének iparával, — mert hiszen a kereskedő boltokban nem azt találja.”

A mi különösen a debreczeni kiállítást illeti, bátran elmondhatjuk, hogy az becülettel állja meg helyét s tanúságot tesz a magyar ipar folytonos, fokozatos haladásáról és a mi földolgozó iparoságainak szorgalmáról, igyekezetéről, értelmességéről.

Míg ilyen iparos ifjúsággal dicsekedhetünk, a milyet e kiállításból alkalmunk nyílt megismerhetni, addig legkisebb okunk sincs kételkedni a magyar ipar kifejlődéséről s jövő felvirulásáról. Természetes azonban, hogy ennek eléréséhez az intéző körök jóakarata s az egész nagy közönség hozzájárulása is szükséges feltétel.

Pár év óta számtalanszor elmondott már, hogy minden áron, minden eszközzel támogatni, fejleszteni kell a magyar ipart. Minden hazafinak buzgó kívánsága, hogy Magyarország az egyoldalú mezőgazdaságból kibontakozva, iparos állammá váljék. Olykor-olykor

egész lelkesedés szállja meg a nemzetet s a lelkesedés perczében kész minden áldozatot meghozni e nagy cél elérésére, melyről igen helyesen sejti, hogy minden politikai intézménynél tökéletesebben és gyorsabban képes megállapítani függetlenségünket. Elhatott ez a meggyőződés oly körökbe is, hol az előtt meglehetősen lenézőleg szoktak tekinteni az iparos munkára. A nehéz küzdelmek, melyeket az európai mezőgazdaságnak csaknem a remény kilátása nélkül kell vívnia a tengerentúli hatalmas versenytársal, a súlyos helyzet, melybe ennek folytán földmívelésünk jutott, nagy emeltyűt szolgáltatnak az iparos mozgalomnak. Talán sehol Európában nem beszéltek és nem irtak annyit az utóbbi évek alatt az ipar érdekében, mint nálunk; a gyakorlati eredményt azonban idáig távolról sem mondhatjuk kielégítőnek.

A földmívelés iránt még mindig kiváló előszeretettel uralkodik a magyar emberben. Az iparos, ha egy kis pénzt szerzett, mindjárt földbirtokot vásárol rajta s a helyett hogy fizetést nagyobbitna, elvonja attól a szükséges tőkét, valamint a kellő figyelmet is, melyet most már megoszt az ipar és a mezőgazdálkodás közt. A mezőgazdaság hanyatlása, a föld jövedelmének évről-évre való csökkenése sem birt meg gátat vetni ennek a rossz szokásnak. Epen a leggyönyösabb iparosok, kik leginkább volnának képesek mesterségük folytatására, hanyagolják el azt.

Másrészt a tőkepénz nálunk még mindig inkább szert uzsorával foglalkozni vagy takarékpénztárakban hever csekély kamatozás mellett, de óvakodik iparüzletekben venni részt. Nagy-birtokosaink pedig szégyennek tartanak iparvállalatokkal kötni egybe gazdaságukat.

Sok még az előítélet, melyet le kell győzni. De a tapasztalás, melyet kiállításainkon merithetünk, arra jogosít föl, hogy virágzó jövőt jósoljunk a magyar iparnak, melynek nincs egyébre szüksége, csak arra, hogy saját hazafiai egész lelkiükből fölkarolják s bátran merjék állítani, hogy képes az versenyre szállni a külföldivel. Több erély, több jóakarattal biztositathja számára a diadalt. A pillanat most kedvező; az

állam törvény által megszabott kedvezményeket nyújt, a tőkepénz rendkívül felhalmozódott, a hajlam a hazai ipar pártolására megvan a nemzet minden rétegében. Most kell versenyre szállnunk az idegennel, most kell Magyarországról kizorítottunk azt s megalapítani a magyar ipar jövőjét.

— Az erdélyi határesértés megvizsgálására úgy Magyarország, mint Románia részéről kiküldött vegyes bizottság f. hó 23-án már a helyszínre érkezett s azonnal megkezdte működését. A mint e vizsgálat be lesz fejezve, az eredmény közöltetni fog. Csak ekkor derül ki tisztán a valóságos tényállás.

Andrássy Gyula grófot a bukaresti hírlapok szerint a román király látogatására várják vasárnap Sinaia-ba.

A depr. ipar-mű-kiállításról.

III.

Debreczen, aug. 25.

(Kovács, lakatos, műlakatos, bádgos, rézműves, kéregyártó, kádár munkák és gépek.)

A fenti iparágak nem valami nagy terjedelemben vannak ugyan képviselve kiállításunkon, mindazonáltal némelyekben olyan figyelemre méltó s jeles tárgyakat tartalmaznak, melyek sok tekintetben hatásra s versenyképességre vallanak.

Kovács munkák.

A kovács munkák között meglep Balogh György mester (Debreczen) patkókiállítása. Ez egyik disze kiállításunknak. Tartalmaz mindenféle patkót, melyek beég lovak patájára használandók s különösen figyelmet keltett s jót találmánya, a melylyel a szegnekül vasait mutatja be. — Úgy halljuk, hogy közelebb e tárgyak az állatgyógyintézetbe fognak felküldetni.

A segédek közül Koller János és Lék Müller József (munkaadó Lék Müller Mátyás) igen erős szerkezetű és csinos kidolgozású kocsiállványt készítettek.

Szily Sándor (m. a. Fricz György Esztergom) egy varró pártát állított ki, melyen a disze egy megvasalt lópata. A tanácsok közül csak egy van képviselve s ez Papp László műhelyéből B. Gyarmatról való Zedy Ferencz, ki szorgalmáról és ügyességéről tett tanúságot kiállított különböző patkóival.

Lakatos és műlakatos munkák.

A lakatos tanácsok munkái között szép munka Dóczy Andoré (Debreczen) ki csinos kis minta rácsozatot készített.

Kajcsa Imre és Molnár I. (m. a. Fazekas József Debreczen) erős s szépen dolgozott konyhákat állítottak ki.

férfiúrol, ki még szabolcsmegyei főispán korában is örömet lelt az ábrányi bíró asztalához; hogy jólakjék olyannal, a mit a kastélyban nem főztek: paczalos húrkvál.

Gyönyörű szép idő volt, midőn Ábrány-Acsádra utaztunk. A legyek és szunyogok egész gyönyörűséggel repkedtek a kocsifedele körül s látszott, hogy határozott szándékaik velünk utazni.

Az ut fertelmesen döcögős. Viz van mindenfelé, de iható viz sehol. Csupán egyetlenegy kutat láttam (pedig lehet, hogy tizenegy is van,) de akkor sem mertem megállítani a lovakat. Pedig talán nem jártam volna úgy, mint midőn jogász koromban három h. b. b. szörményi illetőségű kollegámmal utaztam H. Hadházi Bözörménybe.

Emlékszem rá, hogy igen fertelmes volt a levegő luftja. Esett, mint az itélet s a mi torkunk kizaradt a nagy dalolásban. Valóságos sáharai áhitattal rohantunk egy kútnak, hová éppen akkor érkezett egy kocsikormányzó (vulgó kocsis,) ki félrekapva a vedret, a ló elibe tartotta.

— Első a ló, uram! azután az ember. Nyir-Acsád még Nagy-Ábrányánál is kelcsosabb község. Abban megegyeznek ugyan, hogy itt sem igen isszák a bort, de annál jobban a pálinkát, melyet itt fraszóknak hívnak. Hogy miféle nyelven? én bizony nem tudom. Irgalmatlan roz is az a vinkó, melyet a „nagy vendéglőben” mérnek; ha tisztított sógorom Székelyhidről nem hoztatja a pince-nedűt, bizony nem tudom, hogy töltöttem volna ki azt a két napot, mely alatt

Gibba István (Szentese) két éves tanonc léteére igen szép díszítési munkákat mutat be, ugyszintén:

Kölcse Lajos (m. a. Geng Adám Kolozsvár) zárja is haladásra mutató munka.

A segédek közül első helyen emelendő ki Pituska Mihály (m. a. Jóna Dániel Debreczen) ki nemcsak szép, de praktikus munkát végzett, s melyen az újítás jelei is mutatkoznak. Egy olyan bevésést kapuzárt készített, mely Wertheim zárral nyílik, s mely teljesen mentve van attól, hogy azt por, vagy más szemét elrontsa. (Ára is igen olcsó 20 ft.)

Berger Henrik (a debreczeni cukorgyárban) igen szép kivitelű masszív kávéőrleket és vasalót sat. készített.

Csuta Gergely (m. a. Seemann J. Kolozsvár) egy részlet vasrácszatot csinált. (10 frt) Csinos de drága munka.

Omaszta Károly és Zombor József (m. a. Fazekas József Debreczen) konyhákat állítottak ki.

A mesterek munkái között általános bámulat tárgya a Mosovszky Gusztáv depr. cukorgyári gépezet szabadalmazott új találmányu szekrényzárja és függő lakatja. Fazekas József (Debreczen) erős francia asztal konyhát állított ki.

A műlakatos munkáknál öt kiállítót találunk, de mind az ötnök munkája megfelelő művészetök követelményeinek.

Igy teljesen művészi kivitelű s méltán nagy feltűnést keltő munka a Dömjén Ágoston kolozsvári segéde. Vert vasból remek babérszorosít készített és egy kis rózsabouquet. A korszorú még 1880-ra készült 6 felsége 50 éves születés napjára.

Rögtön ezután következik azon ízléses és stilszerű kétajtóbetét vert vasból, mik Nigrényi Pal (Szeged) műhelyéből kerültek ki.

Domokos Gyula tanonc (m. a. Jungfer Gyula Budapest) szintén sikerült rózsát készített.

Bartó Lajos budapesti lakatos segéd vasból készített virágcsokra rendkívül szép s feltűnést keltő.

Arkai Sándor (Budapest) két karos gyertyatartója meglepő szép munkák.

Gépek.

A gépek között az „István” gőzmalom gépműhelyében (művezető Kronauer Gyula) készült különböző gép, mint borsajtóló, 4 löcrejű gözgep, új szerkezetű mangorló, zsák-töltő stb. szép tiszta és erős munkák, és egyszersmind olcsók is. — Különösen mangorlót (36 frt) több házhoz rendeltek meg.

Leszin Miksa kis minta borsajtólót állított ki. Új szerkezetével válik ki.

Borsányi Viktor helybeli gépezet 18 darab különböző gazdasági gépet állított ki.

Kersbbaum Mihály (Jászladány) egy körisfából készült erős vasalással ellátott szelölő rostát (150 frt) mutat be. Ugyanily rosta a mesternél más fából 60 frtért is megrendelhető.

Szemacsék Ferencz különböző kintűn reszelővágókat állított ki.

a sógor facsaró vízzel olvasztott a gazdasági gulyához kalauzolásában, s tüzről pattant meycske sógor-asszony minden nap dudának fuvattott fel a sok pulyka, liba, csirke pecsenyével s mindenféle nyálánkságokkal, a mi kapható volt a ház körül.

Acsádnak legelső birtokosa báró Vécsy József, a volt szabolcsmegyei főispán, kinek 5-6 ezer hold földje van, s Windisch József, ki körülbelül 3 ezer holdnak az ura. Kár, hogy a föld nem olyan jó, mint a milyen sok. Egy debreczeni pöske fia, ki Acsádon gazdatiszt, úgy magyarázta meg nekem a föld minőségét:

— Olyan föld ez uram, hogy egyik esztendőben az kelet, a mi a másikban nyugot volt. Kicséréli a szél.

A szélhordás megállítására igyekeznek ugyan a birtokosok fákat ültetni, s főképp a hegyeken mindenütt látni akácsozokat. Ezen kívül báró Vécsynek igen szép fenyves erdeje is van, a mi a Nyirben valódi fehér hulló.

Egyébiránt uti tapasztalataim szaporodtak azzal, hogy a szunyog Acsádon is csak szunyog, s a kutya itt sem a farkával harap. Még az én kis postamester sógorasszonyom kutyája is majd bekapta a frakkem szárnyát, pedig előre lekenyereztem — egy egész éretlen szilvával. — Postamester sógorasszonyom — helyesen mondta. Mert Acsádon a postamester ur még pár hó előtt egy gyönyörűsége, kék szemű, szőke leánya volt, ma pedig egy gyönyörűsége, kék szemű, szőke meycske. Mint ballom, moita azzal a barag

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Suhogó expeditioja.

(Nyíri útazás.)
(Vége.)

A cséplőgép épen az én urambátyámnál működött. Cséplőgépet láttam már a gazdasági tanintézetben, de akkor állott, mint a Sion hegye. Mikor működik, sokkal inkább megragadó. Az ember abban a gyorsaságban, melylyel a kalászból a szemet kizsarolja, saját eszének nagyszerűségét kénytelen csodálni. — Felül bele lökik a kévét, s alul jön ki a szem. Eszembe jutott az a pálinka-főző gép, melynek egyik oldalán betöltik a krumpelit, s a másik oldalán már részegen jön ki a tót.

— Az a gép, ugy-e bátyám?
— Az is megjárja, de hát még a tojtató gép?
— Hát az mi a szősz?

— Nem látott még, őcsém? Furcsa találmány az. Valami angliusz találta ki. Tetszik tudai, hogy a tyuk, midőn tojik, mindég visszanez a tojtásra. A tojtató gép ugy van szerkesztve, hogy a tojtást rögtön eltünteti. A mint a tyuk visszanez, látja, hogy nincs ott a tojtás s azt gondolja, hogy még nem is volt. Ujra tojik. S ezt lehet a géppel ismételti ötvenszer is.

De már ezt a gépnél dolgozó leányok sem állták meg nevetés nélkül. Maris, Julis s

Sternisch János (Debrecen) több rendbeli kutszivatyt mutat be, melyek jó készítésűek és olcsók.

Tóth Ferenc és Megyesi Gábor (Debrecen) delez-villany gépet készítettek.

Bamatta Mór tanonc (N.-Várad) pedig egy kis ügyes gépmintát küldött be hozzá készült rajzaival együtt.

Végül e helyen kell megemlékeznünk Dada József n.-várad mester által készített nagyszerű toronyóra-szerkezetéről is.

Réz művés munkák közül Kuna János (m. s. Kulcsár Károly Miskolc) és Szilágyi József készítményei válnak ki különösen olcsóságuk által.

Bádogos munkák.

A bádogos munkák között első helyen említendők a Tóth Gyula és Sándor (Tóth Sándor fiai (Debrecen) által készített bádog készletek. Munkáik tiszta és minden részében jók és olcsók.

Schribán Károly segéd (m. s. Preiser S. Debrecen) több darab szép melegítőt el látott fűrdőkádát és closet-et állított ki.

Neumann Ede debreceni bádogos mester mosdó medenczéje csinnal készült munka.

Schwarcz Ignác tanonc (m. s. Rosenfeld M. Debrecen) több apró bádogkészítményével ügyességéről tett bizonyoságot, ugyisint Keregyártó Sándor tanonc is (m. s. Gulyás Károly Debrecen).

Dittmár Károly székesfehérvári segéd gyönyörű kalitkájával érdemel figyelmet.

Kerekgyártó munkák.

A kerékgyártó munkákat első helyen képviseli a Risz Herman debreceni műhelyében Lindenfeld József segéd által készített három pompás kocsi. Mindegyike egy díszmű.

Török Ferenc nyiregyházi segéd taligát állított ki. Erős jó munka és a meghatározott 45 frt.-t elég olcsó is.

Kovács Lajos, Labóczky Imre és Kappos István helybeli kerékgyártó segédek különböző nagyságu s kitűnő munkájú kerekeket mutattak be.

Kádár munkák.

A kádár munkák között van egy pár olyan készítmény, mely erős kitűnő szerkezetű és felette olcsó áránál fogva általános bámulatra ragadta a nézőket.

Ezek között első a Berczeli Károly segéd (Berczeli Istvánnál Szegeden) remek faragású hordója. Azután találunk még kisebb nagyobb előismerés méltó különböző nagyságu hordókat Asztalos Ferenc és Rozsol Ferenc segédektől, kik Rajner Ferenc szegedi híres kádár műhelyében dolgoznak.

Molnár Imre segéd (Gondol Istvánnál Debreczenben) Kiss Ferenc segéd (Szeged) Wanka József (Walsér Józsefnél Budapest) és Heszterényi Lajos tanonc (Gyulai Lajosnál Debreczenben) szintén csinos erős hordókat állítottak ki.

Porcellán.

Itt első helyen kell említenünk a Fischer Vilmos herendi gyárából került remek porcellán tárgyakat. Különösen pedig a feltűnő szépségű gyümölcstányérok, Aufsatok és beégett fényképpel minden rendű servicek s chinai utánzatok vonták magukra különösen a figyelmet, a mi természetesen nagyobb számú megrendeléseknek volt előmozdítója.

Finom műizléssel tanuskodnak a Láng M. magy. kir. udvari szállító, budapesti gyáros által kiállított pompás porcellán-czikkek, és a szemlélő figyelmét első tekintetre egy rendesen nagyobb remek virágtartó ragadja meg, melyen egy csikós-verseny ábrázoló igen finom kivitelű kép díszel. Általában örömmel

füval expedál, kevesebb Acsádnak a levél-forgalom. Egyéb baj nincs.

Két napi vizitálás után visszatértünk Kis-Ábrányba. Urambátyám már várt a kapuban a hosszuzárú csizmában, s a mosolygós képerő láttam, hogy jókedve van. Beszéltem is vacsora után annyi furcsa históriát, hogy szinte kétfelét állott tőle a fülem. Elmondok belőle egyet.

Urambátyám együtt diákoskodott Jókai-val, s egy vakációt Komáromban töltött. Élt ott Jókainak egy zsembe asszony nagynénje, kit ex officio meg kellett látogatni. A nagynéni szívesen fogadta a diákokat, pedig éppen téztát gyurt. Kérdezett tőlük tűsköt-bogarat, de az egész beszéd alatt Dumokles kardjánt függött az orrán egy fatális csepp, fenyegetve a keze alatt nyugdicselő téztát.

Ne menjetek el fiuk, maradjatok meg ebédre — marasztalta őket a nagynéni.

A diákok a fatális cseppre tekintettek s Jókaitól várták a segílyt. Az aztán kimentette őket.

Nem tudjuk biztosan, kedves nagynéni. Cseppenhet-e, hogy itt maradjunk, cseppenhet-e, hogy nem maradjunk.

Ilyen anekdotákban kifogyhatatlan az én urambátyám, ki egészen megragadott arra a szóra, hogy ideje volna már megköszönni a szíves látást.

Hízen még Ábrány nevezetességét sem látta.

Hát az is van?

Van ám.

tapasztaltuk, hogy e készítmények minden tekintetben versenyképesek, és elégtelleg regisztráljuk, hogy a közönség érdeklődését megrendelésekkel is fejeste ki.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a Deutch H. J. nagyváradai porcellán-festő műhelyéből kikerült és annak egyik segéde Hájek Antal által kiállított porcellán-festészeti igen szép tárgyakat, melyek ügyes kézre és kitartó szorgalomra vallanak.

Anyag cikkek.

Ezekben mint specialitás feltűnt a Sebész I. a jos helybeli iparos által kiállított nagy és széles karimájú debreczeni pipák.

Ugy alak mint tartosság és olcsóságban feltűnt B. a ch Gyula makocsi iparos anyagkorsói, melyeket csak nehezen lehet a porcellán-tól megkülönböztetni.

Az Orbán József téglagyárából kiállított téglanemzek szintén általános érdeklődés tárgyát képezték.

Márvány-czikkek.

A zsoboki márványgyár remek tárgyakat állított ki. Különösen a márvány asztalkák, különböző díszítések és márvány-díszesztolók, melyek mesés olcsóságuk és óriási versenyképességük által nagy szerepet vannak hivatva hazai iparunkban játszani, általános érdeklődést keltettek.

Cararai síroszlopokat és kereszteteket, továbbá síremlékeket veres és porosz kékes szürke márványból, gránitból stb. Boros Sándor helybeli jóhírnevű iparosunk állított ki, és azoknak művészi kidolgozásával az érdeklődő közönség általános elismerését vívta ki.

Levél a divatról.

Bécs, aug. 22.

Talán nem lesz a hölgyek előtt érdektelen, ha a mostani bécsi divatról néhány sort írok.

Atmeneti időszak lévén, szerepel egy a nyári, mint az őszi öltözék; hanem már az utóbbi tulnyomó.

Kezdem legelőbb a kalapon. Legdivatosabb a comtesse (hosszú, keskeny karimájú homlok-kalap; piros, fekete, aranyos tarna vagy páva begygyel körülveve; elől szélesen s hátrafelé mindég keskenyebben); azután a Rembrándt (igen nagy, lapos, kerek kalap; elől keskenyen fölhajva, dudorosan beléve; egyedül díszíték rajta egy nagy vagy több apró toll).

Hordják még a Pamela kalapokat, három négy csipke plissével berakva, tetején óriási csokorra; s néhányan a spanyol alakú homlokra hulló csipkézessel.

A nálunk még most is divó oldalt fölcsapott kalapnak himrondója sincs.

A nyári szövetek között legdivatosabb és elegánsabb a nyers selyem. A nagy virágú Pompadour sattint csak elvétve látni.

Az őszi öltözékek anyagául leginkább kedvelik az atlact és bársonyt — vegyítve. Egy pár igen szép toilette leírását közlöm is.

Az egyik fekete atlact plissé-ruha volt; hátul gombos bársony princeesse, grächen kivágással; hozzá fehér csipke ing és ujjak.

A másikkak alja két nagy fekete faulle plisséből állott, hozzá XIV. Lajos korabeli hosszú kabát és mellény, színes selyem himzéssel.

Végül igen elegáns volt egy pávakék és creme kokkás selyem, plissé-alj, melyhez egyszerű, testhez simuló kék bársony kabátka volt alkalmazva.

Igen divatosak a nagy spanyol csipke-gallérok, melyek az egész vállat betakarják.

Az ékszeresek közül a roccó a aakuak, gyöngyház és emailal, az elefántcsont s rosalin apróságok; s mint utolsó újdonságot egy pár ékszerész kirakatában igen finom művi rózsát ábrázoló ezüst ékszer láttam.

A cipők közt pedig legelegánsabbak az

— No azt megnézzük.

— Meg is mutatta urambátyám. Másnap reggel kizavar az ágyból.

— No, mi az?

— Itt van a raritás.

Hirtelen feláramtam a bakkancsot, s tekintek az ámbitusra. Nem volt ott semmi nevezetesség, csak egy fél asszony. Urambátyám intett, hogy hallgassak s az ókori menyecskéhez fordul.

— Hogy is hívják magát, lelkem?

— Méhécz Andrásné, Péntek Mária, szolgálatjára.

— Ugy-e, Debreczenbe való?

— Igenis.

— Mikor is lakott maga Nagy-Váradon?

— Bizony kérem alásan, több már annak 50 esztendejénél, mikor a méltóságos Tisza Lajos urnál, a Kálmán urfi dajkája voltam.

Jól megneveztem az öreg asszonyt. Bizony senki sem mondta volna, hogy az ő tejtől miniszterelnök lesz az ember!

Másnap bucsut vettünk rokonainktól s haza utaztunk. A vasuton meg volt az az elégtétel, hogy az első helyen utaztam, mint-hogy a második tömve volt.

— Nincs uram! sem második, sem harmadik hely — magyarázta a kalauz. A kik második helyre váltottak jegyet, azokat az elsőbe ültemek, a kik a harmadikra váltottak, azoknak kinyitottam egy jó coupé.

Ilyen az osztó igazság!

arany lack-ból készülték; különböző alakokban s különösen a magas aszárú oldalt gombosak. K. B. Gy.

Vidék.

Böszörmény, 1881. aug. hó.

Folyó hó 7-én tartott meg városunkban a választás a már előbb kisorsolt városi képviselői tagok helyett újabb belépőkre. A választottak között (43) kevés azok száma, kik az előbbi években tagjai voltak a képviselőtestületnek.

A választás — a mint értésünkre esett — egy hely kivételével, rendben folyt le. Mi lehetett és ki az oka az említett egy helyen a rendetlenségnek, nem tudjuk, tény, hogy a választás helyén rendetlenség fordult elő, a mely lehető komoly következményeket is vonhat maga után.

Majd utána járunk, s most csak azt hozzuk fel, hogy az eljárásra vonatkozó panaszok, a választott képviselők választása elleni észrevételek, nem kerültek még az igazoló választmány elé, a képviselőtestület össze nem hívott, pedig sok égető közéleti kérdés várja a megoldást.

Mi az oka e lassúságnak, mi akadályozza a képviselőtestület összehívását? — nem tudjuk! csak azt érezzük, hogy itt a csökkevény ideje. Környünkre égett a regale bérbeadása, ha a részenkénti árverés nem sikerül, környünkre ég a birtokossági, a takarékpénztárnál az igazgató választásának kérdése... mert rák módjára haladunk.

Itt időző szintársulatunk karmestere, mint halljuk, állandóan nálunk marad, ének s zenetartományt nyit városunkban. Üdvözöljük a derék ének és zenemestert e gondolatért, ajánljuk őt mindazon szülőknek, kik gyermekeiket a zene s ének oktatásban részesíteni akarják.

Cassius.

Hortobágyi kirándulás.

1881. aug. 24-én.

A helybeli iparos ifjak egylete elnöksége minden lehető megtett, hogy az országos vándorgyűlés és ipar-műkiállításra ide jött kedves vendégeket őrös idejökben a mennyire lehet szórakoztassák.

A mennyiben a hortobágyi pusztát kivált a hegyes vidékeken lakóknak épp oly különös, mint az alföldön lakóknak a sziklás hegy elhatározta a rendezőség, hogy a bércezes helyen lakó vidékieknek a Delibábos Hortobágyot és környékét bemutatja.

Aug. 24-én kora reggel 5 órakor megindult a menet, elől a város kocsijával, vivén Ráth Károlyt a vándorgyűlés és ipar-műkiállítás derék elnökét, hazánk ipariénekek egyik legtevékenyebb előmozdítóját, kit követtek B. a k Ádám és H. a k Imre Losonczi, R. a i n i s M á t y á s Székesfehérvárról, B. e n k ő I s t v á n S z i l á g y i Mihály Krassó József Veszprémből. Hegedus Ferenc, Endes Dániel, Pruner János, Horváth Boldizsár, Mészáros Ede, Schrauer Péter Kolozsvárról, Lengyel Antal Szolnokról, Karlik János B.-Gyarmatról. — Mandel Ede Budapestről, míg Debreczen városából Huber József, Boros Sándor és fia, Bisotka István, Gyulai László (pintér), Balázs János, Nagy Péter, Gorove Miksa, Klein Adolf, Papp Gyula, Svoboda József és e sorok írója, mint főrendező voltak jelen.

Reggeli 6 órakor a „Látókép” csárdánál volt az első pihenő, hol utasaink magukat görög és sarga dinnyékkel látták el, de másfelől a helyesre történt meg, hogy miután kocsi, mely számra néve 7 volt, egy vagy két helybeli, mint a vidék magyarzó: útek. 3/4 8 órakor a „Kadarc” nevű csárdánál találkoztunk, — hol a magunkkal vitt elemőzia ugyancsak nagy mérvben örvendett a fogyasztásnak. Megtörténvén a reggelizés, folytatott utunkat, jobbról Balmaz-Ujváros három tornyával, balról a tanyás helyek sokasága s előtűnk jó messze tavolban már a hortobágyi csárda alakzata tűnt fel. Utasaink elmerengtek e nem mindennapi látványon. Az idő egész délelőt hűs volt, mely a Hortobágy tündéret, a „delibábót”, elrejté szemünk elől egyelőre.

Kilenc órakor megállt és beért a menet a hortobágyi csárdához, s ki-ki elhelyezte podgyaszát a város részére fent tartott vendéglő szobáiban.

Mig a rendezőség utját tovább folytató a mátai biztos lakhelyéhez, hirt adva hogy még itt nem járt vendégek érkeztek meg.

Megyaszay Sámuel biztos ur a legszívélyesebb magyar barátsággal fogadta az érkezőket, s amennyiben Simonyi Imre polgármester ur megtevé a vendégek érdekében a szükséges intézkedést, nem is hiányzott semmi. Volt alkalmunk látni a város menését, a hortobágyi csikós ügyes mester pályája fogását, mint fékezti meg egyszerű pályájával a szilaj hortobágyi lovat, mint ül meg a csikós paripáját stb. E közben megjelent a puszták icánya a delibáb, feltűntetvén a róna táj egyes karámos, bokros, itt-ott kis erdős részeit, a gulya menés és nyáj vízbeni uszását. Mind de mind oly nagyzerű látvány volt.

Ezután midőn némelyek a hortobágyi visében megfordítottak, a valóban remek nagy kőhidat megsemmisítették s lerajzolták a pusztai épületekkel.

Kezdetét vette a pusztai ebéd, melyen el nem maradhatott a kitűnő báránypárikás és jó galuska. — Valójában a hortobágyi vendé-

lős magyar szakácsnéja ugyancsak ki tett magáért oly jó ebédet készített hamarjában, mire oly jól esett a debreczeni, és veszprémi kucacbeli emelléki, hogy a „borközi állapot” igen érdekes toaszotokt idézett elő.

Elsőben is poharat emelt Ráth Károly a kint levők tisztviselőire, különösen az ebéd főrendezőjére Megyaszay Sámuel urra, megköszönné Debreczen város vendégzeretét, utána Bisotka István szólt kiváló stílusú beszéddel mint alább közlünk a vándorgyűlés és iparkiallítás vidéki képviselőit. B. e n k ő István a vidékiek nevében álltette Debreczen város polgármesterét. B. a r c z a Dániel a vendégeket Ráth Károlyt, mint a kiállítási bizottság elnökét és Boros Sándort mint a kirándulást rendezők egyik fő tényezőjét álltette R. a i n i s M á t y á s t b.

Volt több toasz is a főrendezőre, egyesekre, melyek közül legérdekesebb Bisotka István első szavazatai mely illyentképen mondatott el:

„Miatán hát a valóságos tetteles belső szellemi állás bekövetkezett, azon valóságos ipar-ág, mely valóban zsenének mondható, mégis megnyugtattott: kik tetteles állásokat tettek, éltesse isten szentül és tiszta módon, mert a kik messzi távol vidékről jöttek, voltaképen fáradságukat a tetteles állás követte, a vándor kiállítás Debreczen városában; kívánom hogy ez az ipar mely mindenhol van, tartsa az áldás dicsőséges állása, hogy bevillagosodjék azon valóságos szellemi szerkezet állás állás e nagy magyar hazánkban!”

De talán még érdekesebb mit Bisotka István gubás mester alábbi módon mondot:

„Tisztelt uraim! két tényállás van, de meredékes az valósággal. Ez a borközi állás, melyben van az igazi erélyes állás. A bor haza többféle, ki megiesza vagy meg nem issza. A bortól valaki bárány, vagy farkas vagy pedig oroszlan lehet. Keserű nekem ez a pohár, mert az számító gondolat, hogy csordultig állott az iparos állás, de most már rug van fosztva mindentől az őszinte iparos állás. — A jól indítványozott állást, mit Kossuth tett, elrontá az északi zivatros felleg, mely északi valóságos állásban keletkezett, kitiporta az ipar terebélyes fáját amde a törzs meg állásponctjára. — E pohár három állásába terek át. Az első a bárány állás mikor a bortól az ember megszelídül, második a farkas állás, mikor az ember bort iván egymásra agyarkodik, harmadik az oroszlan állás, mely több évek óta nyugszik az oduba de egyszer azt mondja, hogy elve, vagy halva.

Mivel a connectionális állások ellenkezése nem magyartól, csak agyartól jöhet, és bus fájdalomba mereng el a hazafias melegs ha a visszaemlékezési állás, a függetlenségi állásnak érvényesítésére irányul. Ezek után hajnta kívánom mindnyájunknak az egyenlőséget; legyünk jó iparos állásba és mutassuk meg az országnak az igazi állást. Eitjen az ipar tarsulat, ki az igazi állással ösztetart: (Hosszan tartó zajos éljenek.)

Igy folyt le a pusztai ebéd, az indulás 4 órakor megkezdteveten este 8 órakor ismét itt-hon valánk Debreczenben.

Még csak egyet. Boros Sándor sirkó-raktáros ur közben a helybeli iparos ifjak együletének 25 frt lefizetésével alapító tagja lett!

Eljenek a kirándulásában résztvevők!

Vadon Sándor.

Külföld.

— A román határsértés ügyében a bucaresti hivatalos lap egy communiqué tesz közzé, mely kijelenti, hogy román és az ozt-rák-magyar katonák közt állítólag előfordult összecsúszkéséről szóló hirre a következő tényállás szolgáltatót alkalmat: A román kormány meg akarta jelölni a szükségeseknek elismert határpontokat és oda katonai őrséget kívánt elhelyezni. Háromszék megye törvényhatósága azonban azt állította, hogy ezen őrségek egyike magyar területen helyeztetett el. E felszólamlás következtében bizottságot jneveztek ki, jmellyel a helyszínen dolgozik; addig pedig a status quo-t fentartják.

— A francia választások. Az Agence Havas levelezőinek gondosan revidált távsürgőnye szerint a választások végleges eredménye a következő: 547 kerületben 483 képviselő választott meg; 64 kerületben pótválasztás lesz. A 483 képviselő közül 38 a monarchista, 42 a bonapartista és 403 a köztársasági párthoz tartozik. Az utóbbiak közül 34 a balközép, 156 balpárt, 187 az Union republicaine és 26 a szélső balpárt tagja. A monarchisták 11 kerületet hódítottak el es 18-at vesztek; a bonapartisták 3 kerületet nyertek és 40-et vesztek. A köztársaságiak által előhódított 68 kerület közül 18 a monarchistáké és 38 a bonapartistaé volt, míg a többi 12 az új választási kerületekre esik.

— A spanyolországi választások. Spanyolországban is ép most történtek a képviselőválasztások. Az eredmény a kormány óriási többséget, 301 miniszterpártit, 46 konzervatív, 37 demokratát, 5 függetlent és 5 ultramontán választottak képviselővé. Egyetlenegy kiralistát se választottak meg.

— A szélső foradalmi irek pártja felhívást bocsát ki, melyben az mondatik, hogy az irországiak egy éj alatt dynamittal felrobant-hatnék az angol lobogót viselő összes hajókat, melyek a newyorki, halifaxi, quebecki, melbournei, sidney, capetowni és sanfranciscoi kikötőkben állomásoznak. A felhívás óva int mindenkit, hogy szept. 1-től fogva ne szálljon olyan hajóra, mely angol lobogót visel. Az irországiak aug. 29-én meetinget fognak tartani Newyorkban, hogy ez a felhívás helybenbágyást nyerjen.

